

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
Ontwikkelingen decentralisatie
jeugdzorg

ons kenmerk
BAOZW/U201300291
Lbr. 13/020

datum

7 maart 2013

Samenvatting

In deze brief brengen we u op de hoogte van een aantal ontwikkelingen op het terrein van de decentralisatie jeugdzorg en de inzet van de VNG. Deze ledenbrief maakt deel uit van de serie ledenbrieven over de contacten met het kabinet inzake de decentralisaties en de financiën van gemeenten. Vooraf wordt ingegaan op de verhouding met de ontwikkelingen in het brede sociale domein en de acties van de VNG op dat punt.

Vervolgens gaan we in op de volgende onderwerpen:

1. Concept wetsvoorstel jeugd
2. Landelijke functies en specialistisch zorgaanbod in een gedecentraliseerd stelsel
3. Voortgang regionale samenwerking (zie ook de bijlage)
4. Gesprekken gemeenten en andere partijen over strategische vraagstukken
5. Financiën: brief aan staatssecretaris Van Rijn, frictiekosten en stand van zaken verdeelmodel
6. Betere beschikbaarheid cijfers over nieuwe taken
7. Beschikbaar voor toelichting in regionale bestuurlijke overleggen

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft Ontwikkelingen decentralisatie jeugdzorg	ons kenmerk ECGF/U201300093 Lbr. 13/020	datum 7 maart 2013

Geacht college en gemeenteraad,

In onderstaande brief wordt de voortgang op het dossier decentralisatie jeugdzorg toegelicht. Veel onderwerpen staan in nauw verband met de andere decentralisaties en hangen samen met bredere thema's als regionale samenwerking en de financiële impact van het regeerakkoord voor gemeenten. Deze ledenbrief maakt deel uit van de serie ledenbrieven over de contacten met het kabinet inzake de decentralisaties en de financiën van gemeenten. De VNG heeft aangekondigd het initiatief te nemen tot een onderzoek dat meer inzicht moet opleveren over wat er op gemeenten afkomt en of dat uitvoerbaar is. Dat onderzoek vindt plaats naast alle initiatieven op de specifieke decentralisaties. De bedoeling van het onderzoek is het proces van decentralisaties te ondersteunen en met objectief feitenmateriaal inzicht te verkrijgen.

In deze brief komen de volgende onderwerpen aan de orde:

1. Concept wetsvoorstel jeugd
2. Landelijke functies en specialistisch zorgaanbod in een gedecentraliseerd stelsel
3. Voortgang regionale samenwerking (zie ook de bijlage)
4. Gesprekken gemeenten en andere partijen over strategische vraagstukken
5. Financiën: brief aan staatssecretaris Van Rijn, frictiekosten en stand van zaken verdeelmodel
6. Betere beschikbaarheid cijfers over nieuwe taken
7. Beschikbaar voor toelichting in regionale bestuurlijke overleggen

Per thema wordt waar dat logisch is de verbinding gelegd met andere decentralisaties.

1. Concept wetsvoorstel jeugd

De eerste versie van de concept jeugdwet ging afgelopen zomer in consultatie en leidde tot meer dan 150 reacties uit het hele veld. Gemeenten lieten weten dat op de volgende onderwerpen aanpassingen gewenst waren: de opdracht aan gemeenten, de bepalingen rondom kwaliteit en toezicht, de jeugdbescherming, volumebeheersing (met name Jeugd-GGZ) en 1 gezin-1 plan. Met intensieve betrokkenheid van G4, G32 en andere gemeenten heeft de VNG op verschillende onderdelen verbeter suggesties aangedragen en met VWS meegedacht over alternatieven. Ook vanuit de Tweede Kamer werd aangedrongen op aanpassing van het wetsvoorstel. De VNG heeft in een BO van 30 januari met staatssecretaris Van Rijn vertrouwelijk inzicht gekregen in de aangepaste wet.

Zoals het er nu naar uitziet krijgen gemeenten een voorzieningsplicht en een decentralisatie-uitkering. Ze kunnen sturen middels beleidsplannen en verordening waarin aangegeven wordt wat het niveau van ondersteuning en zorg behelst, wat vrij toegankelijk is en waarvoor een individuele beschikking (met de mogelijkheid van bezwaar en beroep) vereist is. De 'leveringsplicht' tot verlenen van zorg, op besluitvorming van derden zoals de gezinsvoogd of de medische sector, is geschrapt. Aan het vooral door de aanbieders ingebrachte bezwaar tegen het ingewikkelde kwaliteitskader is tegemoetgekomen door één set kwaliteitseisen op te nemen in de wet. Waar in eerdere concepten nog vraagtekens waren over de wijze van volumebeheersing in de Jeugd-GGZ, is in het *huidige wetsvoorstel* opgenomen dat gemeenten, huisartsen en zorgverzekeraars afspraken maken over de wijze van doorverwijzing. Tevens is er opgenomen dat de huisarts kan doorverwijzen naar alle soorten van jeugdhulp. Afspraken over de wijze waarop dit plaatsvindt, worden komende periode uitgewerkt.

Het is de verwachting dat het wetsvoorstel half maart naar de Raad van State gaat en voor de zomer bij de Tweede Kamer wordt ingediend. De aandachtspunten die gemeenten hebben bij de wet, zullen dan onder de aandacht van het parlement worden gebracht.

2. Landelijke functies en specialistisch zorgaanbod in een gedecentraliseerd stelsel

Eén van de vraagstukken in het kader van de decentralisatie is hoe landelijke randvoorwaardelijke functies vorm krijgen en op welke manier gemeenten specialistisch zorgaanbod gaan inkopen. Dat is besproken in de subcommissie Jeugdzorg van de VNG.

De subcommissie heeft gevraagd verder uit te werken over welke vormen van specialistische jeugdzorg landelijke afspraken tussen gemeenten moeten komen en wat de verschillende varianten zijn om die afspraken vorm te geven. Een optie is het instellen van een gezamenlijke inkooporganisatie. Een andere optie is het aanwijzen van regiegemeenten die namens andere gemeenten met aanbieders afspraken maken. Deze afspraken gaan alleen over het meest specialistische deel van de jeugdzorg

Bij een verdere uitwerking zijn de volgende uitgangspunten voor gemeenten van belang:

- De gekozen constructie moet recht doen aan het overgangsrecht in het eerste jaar en tegelijkertijd perspectief bieden voor de structurele situatie. Die oplossingen zijn niet noodzakelijkerwijs dezelfde, maar wel met elkaar verbonden.
- Het niet overhevelen van specialistische jeugdzorg is voor gemeenten geen optie, want daarmee wordt op voorhand een deel onttrokken aan de noodzakelijke transformatie.
- Landelijke afstemming van inkoop moet het opdrachtgeverschap en de financiële prikkels bij gemeenten houden.
- Landelijke afstemming moet voor aanbieders van specialistisch aanbod niet teveel administratieve lasten en onzekerheid opleveren.

Het vraagstuk van specialistisch aanbod voor specifieke groepen speelt ook bij de vrouwenopvang en verslaafdenopvang en in mindere mate bij de overheveling vanuit de AWBZ naar de WMO. Dat onderstreept het belang van het vinden van een constructie die niet alleen geschikt is voor jeugd, maar ook voor andere taken binnen het gemeentelijk domein.

Daarnaast besprak de subcommissie Jeugdzorg de vele randvoorwaardelijke functies die ook in een nieuw stelsel van belang zijn en hoe deze gefinancierd moeten worden. Bij die functies gaat het om kennisontwikkeling, professionalisering, cliëntenondersteuning, vertrouwenswerk, informatievoorziening aan landelijke partijen, laagdrempelige vraagbaak voor de doelgroep, inspectie en informatie voor jeugdigen, ouders en opvoeders voor lokale CJG's. Veel van deze functies worden nu door het ministerie van VWS gefinancierd. Na de decentralisatie per 1 januari 2015 is het een optie dat zo te laten. Andere opties zijn het laten financieren door individuele gemeenten of het vooraf afzonderen van het macrobudget. De VNG doet in het bestuurlijk overleg van aanstaande maart een voorstel voor de toekomstige financiering van deze voorzieningen en de organisatie daarvan.

3. Voortgang regionale samenwerking

In 2012 publiceerde de VNG twee rapportages over regionale samenwerking. Dat leverde een beeld van een veertigtal regio's waarbinnen gemeenten zich voorbereiden op de decentralisatie.

In de subcommissie Jeugdzorg is besloten de verschillende regio's te vragen inzicht te geven in de voortgang van de regionale samenwerking. Dit past binnen de brede VNG-strategienotitie 'Bouwen aan de kracht van gemeenten' waarin aangegeven is dat de VNG tot 31 mei de samenwerking op de verschillende decentralisaties in kaart zal brengen.

Specifiek voor jeugd geldt dat er al twee rapportages liggen, die inzicht geven in het feit dat er wordt samengewerkt en dat de basisinfrastructuur voor die samenwerking staat. De volgende fase is een meer kwalitatief inzicht in de aard en inhoud van de samenwerking.

Uiteraard moet vooraf helder zijn op welke punten meer inzicht moet worden gegeven. In de bijlage bij deze ledenbrief is dat uitgewerkt in een vragenlijst. Deze vragenlijst zal in ieder geval naar de regio's uit de eerste inventarisatie worden gestuurd. Daar waar de indeling is gewijzigd,

nodigen wij u uit dat aan te geven en ook vanuit eventuele nieuwe/anders samengestelde regio's deze vragenlijst in te vullen.

Uiteraard wordt deze actie inhoudelijk en procesmatig afgestemd met vergelijkbare initiatieven op het terrein van werk en WMO, ten einde het kabinet op 31 mei een goed beeld te kunnen geven van de voortgang van de regionale samenwerking op het brede terrein van de decentralisaties.

4. Gesprekken gemeenten en andere partijen over strategische vraagstukken

Op lokaal-, regionaal- en op koepelniveau zijn gemeenten momenteel volop bezig zich op de transitie en transformatie van de jeugdzorg voor te bereiden. Als onderdeel van die voorbereiding zijn de VNG, G32 en G4 in gesprek met brancheorganisaties en het Rijk over een aantal strategische vraagstukken. Een aantal gemeentelijke werkgroepen heeft de volgende thema's uitgewerkt:

1. De positie van de cliënt
2. Nulde en eerstelijns en de positie van de huisarts
3. Kwaliteit, toezicht en inspectie
4. Opdrachtgeverschap, onderdeel landelijke functies en regionale samenwerking
5. Opdrachtgeverschap, onderdeel bekostiging

Dit heeft geleid tot een agenda voor bestuurlijke gesprekken over deze thema's met brancheorganisaties. Aan de bestuurders van de subcommissie Jeugdzorg wordt gevraagd als dossiertrekker voor één van deze onderwerpen die gesprekken aan te gaan.

5. Financiën: brief aan staatssecretaris Van Rijn, frictiekosten en stand van zaken verdeelmodel

In januari jl. stuurde de VNG een brief aan staatssecretaris Van Rijn waarin we pleiten voor een aantal aanpassingen in de bestuursafspraken 2011-2015. De noodzaak daartoe zien wij omdat er sinds het sluiten van die bestuursafspraken het een en ander gewijzigd is. Zo staat in het regeerakkoord van het nieuwe kabinet dat de efficiencykorting van structureel € 300 miljoen met € 150 miljoen verhoogd wordt naar € 450 miljoen. Ook werd bij het sluiten van de bestuursafspraken nog uitgegaan van een gefaseerde overgang van de jeugdzorg naar gemeenten. Inmiddels is duidelijk dat gemeenten niet gefaseerd maar in één keer -op 1 januari 2015- verantwoordelijk worden voor alle jeugdzorgtaken. Dit leidt tot de volgende voorstellen:

- per 2015 € 90 miljoen over te hevelen van het provinciefonds naar het gemeentefonds in plaats van per 2016,
- per 2015 de middelen ter dekking van de uitvoeringskosten op peil te hebben en
- ook in 2014 middelen ter dekking van invoeringskosten beschikbaar te stellen.

Macrobudget en verdeelmodel

Ook hebben we in de brief aan staatssecretaris Van Rijn aandacht gevraagd voor het macrobudget en het verdeelmodel. Omdat gemeenten zich goed moeten kunnen voorbereiden op de nieuwe taak, heeft de VNG het Rijk gevraagd om in de komende meicirculaire gemeentefonds duidelijkheid te bieden over het macrobudget en bijbehorende verdeling over de individuele

gemeenten. Mogelijk dat voor die tijdige duidelijkheid het basisjaar voor het vaststellen van het macrobudget dient af te wijken van wat erover in de bestuursafspraken 2011-2015 is opgenomen. De complexe en ingrijpende decentralisatie noodzaakt gemeenten immers tot inhoudelijke en organisatorische voorbereidingen op de nieuwe taak. Dat kan niet als cruciale informatie over budgetten ontbreken.

Het Rijk heeft aangegeven ernaar te streven gemeenten in de meicirculaire 2013 de juiste informatie te bieden. Deze informatie benadert zo dicht mogelijk het definitieve bedrag dat gemeenten in 2015 voor de nieuwe taak ontvangen. De VNG houdt het Rijk aan die toezegging. Daarbij benadrukken wij dat Cebeon en het SCP –de onderzoekers voor het verdeelmodel– uitgebreide analyses van de verzamelde data van de verschillende jeugdzorgsectoren moeten maken om te komen tot een objectief verdeelmodel. Een verdeelmodel dat gebaseerd is op beperkte analyses voldoet niet. Bovendien heeft het Rijk zich voorgenomen om het macrobudget voor publicatie in de meicirculaire 2013 te laten toetsen door een onafhankelijke derde partij. De Algemene Rekenkamer wordt hiervoor gevraagd de toetsing te doen.

Friciekosten

Eerder is afgesproken dat er eind maart 2013 afspraken liggen om frictiekosten te beperken. De VNG is hierover in overleg met het Rijk en het IPO. Het vertrekpunt van de VNG is tweeledig:

- Het uitgangspunt blijft dat gemeenten in juridische zin niet aansprakelijk zijn voor frictiekosten die optreden in het bestaande stelsel.
- Gemeenten willen meedenken over het beperken van frictiekosten, maar die beperking heeft zijn grenzen. Wanneer teveel nadruk komt op continuïteit van zorg kunnen gemeenten de bezuiniging niet realiseren en kan de gewenste transformatie niet plaatsvinden.

6. Betere beschikbaarheid cijfers over nieuwe taken

Door gemeenten is al eerder aangegeven nog onvoldoende inzicht te hebben in de omvang van de over te hevelen doelgroep per gemeente. Er zijn factsheets per gemeente verschenen in mei 2012, maar die geven op een aantal punten onvoldoende informatie. Het ministerie van VWS heeft toegezegd uiterlijk in mei te komen met een update van de factsheets per gemeente. De VNG leverde daarvoor een overzicht aan, met wat gemeenten aan gegevens nodig hebben. Dit is gebeurd in overleg met het ambtelijk netwerk jeugd, waarvan twintig gemeenten deel uitmaken. Daarnaast is de VNG voor de decentralisaties van de AWBZ en jeugdzorg in gesprek met Zorgverzekeraars Nederland en CIZ over het aanleveren van informatie. Voor jeugd moet dat informatie opleveren over de doelgroepen die vanuit de AWBZ naar de jeugdwet gaan en voor de Jeugd-GGZ. Zodra dat leidt tot concrete afspraken en helder is wanneer u die gegevens kunt verwachten, lichten we u daarover in.

7. Beschikbaar voor toelichting in regionale bestuurlijke overleggen

We kunnen ons voorstellen dat u nader geïnformeerd wilt worden over de onderwerpen die in deze ledenbrief aan de orde komen. De VNG is graag bereid om in regionale bestuurlijke

overleggen een toelichting te geven op de thema's waar u meer uitleg over wilt krijgen. U kunt daarvoor contact opnemen met Shirley Mulder via shirley.mulder@vng.nl.

De leden van de subcommissie Jeugdzorg zijn ook beschikbaar voor toelichting. Uit alle regio's hebben bestuurders zitting in deze subcommissie. Zij schakelen desgewenst het VNG-bureau in.

De samenstelling van deze subcommissie vindt u op:

http://www.vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/decentralisatie-jeugdzorg/subcommissie-jeugdzorg#Leden_van_de_subcommissie

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'C.J.G.M. de Vet', written over a light blue rectangular stamp.

Drs. C.J.G.M. de Vet
Waarnemend voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.